

KRAJOWA KOMISJA ETYCZNA
DO SPRAW DOŚWIADCZEŃ NA ZWIERZĘTACH

z s. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3, 00-529 Warszawa

UCHWAŁA nr 51/2024

Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach
z dnia 8 listopada 2024 roku

Na podstawie art. 33 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. *o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych* (Dz.U. z 2023 r. poz. 465 ze zm., dalej: „ustawa”) uchwała się, co następuje.

§ 1

Krajowa Komisja Etyczna ds. Doświadczeń na Zwierzętach (KKE) na podstawie analizy danych zawartych w sprawozdaniu dotyczącym kontroli hodowców, dostawców i użytkowników zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych w roku 2023, przekazanym przez Głównego Lekarza Weterynarii (GLW), formułuje następujące wnioski.

Z satysfakcją należy przyjąć uwzględnienie sugestii KKE z lat poprzednich odnośnie potrzeby podniesienia stopnia szczegółowości i informatywności przedstawianego sprawozdania. Dane zbierane i przekazywane przez GLW są bowiem jedynymi publikowanymi w przestrzeni publicznej informacjami o wynikach kontroli prowadzonych przez Inspekcję Weterynaryjną w zakresie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych. Dane te stanowią jednak przedmiot zainteresowania nie tylko KKE, ale również społeczeństwa. Z zadowoleniem należy zatem przyjąć zamieszczanie w sprawozdaniu nie tylko ogólnych danych liczbowych, ale także względnie precyzyjnych informacji na temat wykrytych naruszeń przepisów, a nawet podmiotów, w których do nieprawidłowości doszło. Analizę danych z kontroli ułatwiają tabele oraz zamieszczone w nich dane procentowe.

Niemniej przedstawione sprawozdanie skłania także do szeregu wniosków dotyczących funkcjonowania systemu kontroli sprawowanej przez powiatowych lekarzy weterynarii.

W pierwszej kolejności KKE zauważa rozbieżność w liczbie podmiotów kontrolowanych, podanej w sprawozdaniu GLW, w porównaniu z liczbą podmiotów, które powinny podlegać kontroli zgodnie z danymi rejestrowymi. Zgodnie bowiem z danymi pochodzącymi z rejestru użytkowników, hodowców i dostawców zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych prowadzonego przez ministra właściwego

ds. szkolnictwa wyższego i nauki w 2023 roku nadzorowi podlegać powinno 142 użytkowników, 79 hodowców i 12 dostawców, czyli łącznie 233 podmioty, a nie jak podano w sprawozdaniu GLW - 198 podmiotów. Zasadne wydaje się zatem niezwłoczne podjęcie przez GLW czynności zmierzających do wyjaśnienia tej rozbieżności z Ministrem Nauki.

Po drugie wymaga podkreślenia, że ze sprawozdania wynika, iż kolejny raz stosunek liczby kontroli zapowiadanych i niezapowiadanych w pojedynczych województwach jest niezgodny z wymogiem, o którym mowa w art. 54 ust. 4 pkt 2 lit. a ustawy. Jednocześnie w sprawozdaniu nie zawarto żadnych wyjaśnień przyczyn braku realizacji tego wymogu. Szczególną uwagę zwracają w tym kontekście dane dotyczące województwa pomorskiego, gdzie żadnej kontroli nie przeprowadzono w sposób niezapowiadany.

Z przedstawionych danych wynika zresztą, że zachodzi znaczne zróżnicowanie regionalne w zakresie przeprowadzania kontroli, w tym zwłaszcza liczby kontroli niezapowiadanych, jak również zakresu i częstotliwości wykrywania uchybień. Okoliczność powinna wzbudzić zainteresowanie GLW pod kątem jednolitości kompetencji i standardów pracy kontrolerów.

Zaniepokojenie KKE wzbudza ponadto okoliczność, że choć ze sprawozdania wynika, że nieprawidłowości zostały wykryte u 6 użytkowników i 1 hodowcy, to żadne informacje o wykrytych naruszeniach w roku 2023 nie zostały przekazane KKE przez powiatowych lekarzy weterynarii. Tymczasem zgodnie z art. 61 ustawy powiatowy lekarz weterynarii jest zobowiązany do przekazania ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz KKE informacji o stwierdzonych naruszeniach będących podstawą do wymierzenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 69 ust. 1 i 4, wraz z protokołem kontroli.

Następnie KKE ponownie zauważa, że liczba kontroli przeprowadzanych z udziałem ekspertów nadal pozostaje symboliczna – w 2023 roku przeprowadzono z udziałem eksperta wyłącznie jedną kontrolę. Tymczasem uczestnictwo w kontrolach prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii osób posiadających wysoce wyspecjalizowaną wiedzę ma nadzwyczajną wartość w kontekście skutecznego nadzoru nad użytkownikami i prowadzonymi przez nich doświadczeniami. Po raz kolejny niezbędne jest więc zwrócenie uwagi na potrzebę propagowania w Inspekcji Weterynaryjnej w kolejnych latach idei szerszego wykorzystywania dostępnego potencjału i wiedzy eksperckiej. Korzystanie z pomocy i wiedzy ekspertów nie jest wyrazem braku zaufania do osób przeprowadzających kontrole, ale ma na celu zapewnienie im merytorycznego wsparcia w wykonywaniu zadań o bardzo skomplikowanym i specjalistycznym charakterze, a w szczególności weryfikacji prawidłowości wykonywania procedur naukowych, znacznie różniących się od czynności weterynaryjnych.

Reasumując, wymienione powyżej aspekty mogą zdaniem KKE wskazywać na niewystarczający, a z całą pewnością na nierówny poziom działalności kontrolnej powiatowych lekarzy weterynarii w obszarze ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych.

Mając na względzie powyższe, KKE ponawia wyrażaną przez KKE poprzednich kadencji propozycję wsparcia GLW w stworzeniu kompleksowej instrukcji kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie wykorzystywania zwierząt do celów doświadczalnych.

KKE wyraża również gotowość do wsparcia GLW w ewentualnym szkoleniu inspektorów Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie działalności związanej z wykorzystywaniem zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych. Ponownie KKE zachęca również do częstszego korzystania podczas kontroli ze wsparcia ekspertów.

Jednocześnie KKE sugeruje, aby w kolejnych latach w sprawozdaniu ujawniano nie tylko opis stwierdzonych naruszeń, ale także chociażby syntetyczną opinię powiatowych lekarzy weterynarii co do wpływu wykrywanych naruszeń na dobrostan zwierząt. Zważając, że działalność badawcza wiążąca się z wykorzystaniem zwierząt, jak i hodowlana, ma charakter wysoce specjalistyczny, taka opinia zawarta w sprawozdaniu ułatwiłaby znacznie ogółowi społeczeństwa ocenę wagi wykrywanych naruszeń i formułowanie wniosków co do poziomu ochrony tej specyficznej grupy zwierząt. Z tych względów sprawozdanie powinno zawierać także informację, czy nieprawidłowości zostały usunięte (ewentualnie informacje o zaprzestaniu wykonywania działalności przez dany podmiot).

§ 2

1. Zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 3 ustawy niniejsze wnioski przekazuje się Ministrowi Nauki oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
2. Niniejszą uchwałę udostępnia się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

dr hab. Radosław KOWALSKI, prof. Instytutu
Przewodniczący
Krajowej Komisji Etycznej
do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach